

ΤΟ ΓΕΓΟΝΟΣ ΚΑΙ Η ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

ΤΗΣ

ΚΑΤΑΛΛΑΓΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α

Τὸ γεγονός τῆς δι' ἐξιλασμοῦ καταλλαγῆς κεῖται ἐν τῇ βάσει τῆς ὅλης Χριστιανικῆς διδασκαλίας ἀπὸ Γραφικῆς ἀπόψεως. — Τρεῖς ἀπόψεις τοῦ ζητήματος. — Ἡ οὕτω καλουμένη «Ὁρθόδοξος ἄποψις», ἡ ἑτεροδοξος ἄποψις, ἡ Γραφικὴ ἄποψις, ἥτις δύναται καὶ συναρμολογεῖ ἀμφοτέρως — Ἡ θεωρία τῆς ἐξελίξεως ἀντίπαλος τῆς ἀληθείας τοῦ παρόντος ζητήματος. — Ἡ ἐξιλέωσις καὶ διαλλαγὴ τῆς θείας δικαιοσύνης γεγονός τετελεσμένον. — Ἡ μετὰ τῆς Ἐκκλησίας συνδιαλλαγὴ ἐν τῷ ἐπιτελεῖσθαι — Ἡ πρὸς τὸν κόσμον διαλλαγὴ μέλλουσα. — Τὰ μεγάλα καὶ τελικὰ ἀποτελέσματα ὅποτε ὁ μεδιτικὸς ἄνθρωπος καὶ Βασιλεὺς θέλουσι ὀχολάσει.

ΤΟ ΔΟΥΜΑ τῆς δι' ἐξιλεώσεως καταλλαγῆς κεῖται ἐν αὐτῇ τῇ βάσει τῆς Χριστιανικῆς ὑποκειμένης. Ἐπειδὴ δὲ κατέχει οὕτω σπουδαιοτάτην θέσιν ἐν τῇ Θεολογίᾳ, ἡ σαφὴς κατανόησις τοῦ ζητήματος παρίσταται λίαν οὐσιώδης, καὶ τὸ γεγονός τοῦτο γενικῶς ἀνομολογεῖται μετὰ τῶν Χριστιανῶν. Οὐχ ἥτιον ὅμως τὸ ζήτημα τῆς ἐξιλεώσεως ἢ καταλλαγῆς, καίτοι πιστεύεται παρὰ πάντων, ἐλάχιστα ἐν τούτοις κατανόεσται· αἱ διαφοροὶ περὶ αὐτοῦ ἰδέαι καὶ θεωρίαι εἰσὶν ἀσυνάρτητοι, ὥς ἐπίσης ἀόριστοι καὶ ἀσαφεῖς πρὸς τὴν ἀποδομὴν ἐπὶ τῶν ἀσυναρτήτων καὶ ἀσαφῶν ἰδεῶν καὶ δοξασιῶν περὶ τοῦ θεμελιώδους αὐτοῦ δόγματος, δέον κατ' ἀνάγκην νὰ εἶναι ἀναλόγως ἀστατος, ἀσθενὴς καὶ ἀόριστος. Τὸναντίον δέ, ἐὰν τὸ σπουδαῖον τοῦτο ζήτημα ὁραθῇ καὶ κατανοηθῇ εὐκρινῶς, ἐν ὅλῳ τῷ μεγαλείῳ τῶν ἐν τῷ λόγῳ τοῦ Θεοῦ ἀποδιδόμενων εἰς αὐτὸ ἀναλογιῶν, ὥς βάσις τοῦ θείου σχεδίου

τῆς σωτηρίας, τοῦτο δὲν ἠθέλε συντελέσει μόνον εἰς τὴν στερέωσιν τῆς πίστεως, τὴν ἐρρίζωσιν καὶ ἐδραίωσιν αὐτῆς ἐπὶ ὀρθῶν ἀρχῶν, ἀλλ' ἠθέλε χρησιμεύσει ὡσαύτως ὡς ὁδηγὸς καὶ γνώμων πρὸς διάκρισιν μεταξὺ ἀληθείας καὶ πλάνης ἐν σχέσει πρὸς ὅλας τὰς λεπτομερείας τῆς πίστεως. Ὅταν ἡ βάσις ἀπαξ καλῶς ἐδραιωθῇ καὶ εὐκρινῶς διακριθῇ, καὶ πᾶσα ἄλλη λεπτομέρεια τῆς πίστεως, ὥκοδομημένη ἐπ' αὐτῆς, τηρεῖται ἐν ἀκριβεῖ εὐθυγραμμίᾳ πρὸς τὴν βάσιν, τότε καὶ τὸ ὅλον ἐποικοδόμημα τῆς πίστεως θέλει εἶσθαι τέλειον. Ὡς δὲ θέλομεν βραδύτερον καταδείξει, πᾶσα διδασκαλία καὶ θεωρία δύναται νὰ ἀχθῇ εἰς ἐπαφὴν πρὸς τὴν λυδίαν αὐτὴν λίθον, πρὸς ἅμεσον ἔλεγχον καὶ ἀπόδειξιν δι' αὐτῆς τοῦ ἐν αὐτῇ ἐνυπάρχοντος χρυσοῦ ἢ οὐαρίας.

Δύο τινὲς γενικαὶ δοξασίαι ὑπάρχουσι περὶ τοῦ ζητήματος τῆς καταλλαγῆς :

(1) Ἡ γνωστὴ ὡς ἡ ὀρθοδοξοῦσα δοξασία, καθ' ἣν, ὁ ἄνθρωπος, ὡς παραβάτης τοῦ θείου νόμου, ὑπὲρ τὴν θείαν καταδίκην — «ὑπὸ ὀργήν». Καὶ ὅτι, ὁ Θεός, καίτοι κωλυόμενος ὑπὸ τῆς δικαιοσύνης εἰς τὸ νὰ ἀπαλλάξῃ τῆς ἐνοχῆς καὶ δικαιώσῃ τὸν ἁμαρτωλόν, προέβλεπεν ἐν τούτοις δικαίαν δι' αὐτὸν ἀπολύτρωσιν, καὶ ἐπρομήθευσεν οὕτω μέσον διὰ τὴν συγχώρησιν καὶ ἄφεσιν τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ, διὰ τῆς θυσίας τοῦ Χριστοῦ. Τὸ ὅλον αὐτὸ ἔργον τῆς ἱκανοποιήσεως τῶν ἀξιώσεων τῆς θείας Δικαιοσύνης, καὶ τῆς ἀναδείξεως τοῦ ἁμαρτωλοῦ εὐπροσδέκτου εἰς τὸ Θεόν, ὁρίζεται ὡς ἔργον καταλλαγῆς.

(2) Ἡ γνωστὴ ὡς μὴ ὀρθοδοξοῦσα δοξασία περὶ ἐξίλεώσεως (ἡ ἀντιπροσωπευομένη ἄλλοιτε κυρίως ὑπὸ τῶν Μοναδιστῶν (Unitarians) καὶ τῶν ὁπαδῶν τῆς σωτηρίας ἀπαξάπαντος τοῦ κόσμου, τῶν Universalists καλουμένων, ἀλλ' ἢ ὁποία ἐσχάτως ἐξηπλώθη γενικῶς καὶ ταχέως ἀνὰ σύμπαντα τὸν Χριστιανικὸν λεγόμενον κόσμον) πραγματεύεται τὸ ζήτημα ὑπὸ τὴν ὅλως ἀντίθετον αὐτοῦ ὅψιν' ἡ δοξασία αὐτὴ οὐδεμίαν προϋποθέτει ἀπαίτησιν ἐκ μέρους τῆς θείας δικαιοσύνης διὰ τὴν παράβασιν τοῦ ἁμαρτωλοῦ ἡ δοξασία αὐτὴ δὲν ἀναγνωρίζει τὴν ὀργὴν τοῦ Θεοῦ ὡς ἀντιπροσωπευ-

ομενην ἐν οἰαδῇποτε εἰδικῇ καταδίκη θανάτου, οὐδὲ ἀποδέχεται «τὴν ἄράν». Αὕτη πρεσβεύει ὅτι ὁ Θεὸς ζητεῖ καὶ ἀναμένει τὴν προσέλευσιν τοῦ ἁμαρτωλοῦ, οὐδὲν κώλυμα παρεμβάλλων εἰς τὴν ὁδὸν αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπαιτῶν οἰανδῇποτε ἐξιλέωσιν διὰ τὴν ἁμαρτίαν τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλ' ἀπαιτῶν ἀπλῶς ὅπως ὁ ἄνθρωπος ἐγκαταλείψῃ τὴν ἁμαρτίαν καὶ ζητηση δικαιοσύνην, καὶ ἔλθῃ οὕτως ἐν ἁρμονίᾳ πρὸς τὸν Θεόν

ὅπως συνδιαλλαγῇ πρὸς τὸν Θεόν. Συνεπῶς ἡ δοξασία αὕτη ὀρίζεται γενικῶς Καταλλαγὴ ἢ συμφιλίωσις, καὶ ἐξηγεῖται ὡς σημαίνουσα ἁρμονικὴν διαλλαγὴν μετὰ δικαιοσύνης. ἀνεξαρετήτως τῶν μεθόδων δυνάμει τῶν ὁποίων ἡ ἀνθρωπότης δυνατὸν νὰ ἀχθῇ εἰς τὴν τοιαύτην κατάστασιν: τῆς διὰ τὴν ἁμαρτίαν ἐξιλεώσεως θεωρουμένης ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τοῦ ἐξιλασμοῦ τῆς θείας δικαιοσύνης ὡς ἐπιτελουμένου παρ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ἁμαρτωλοῦ, ἢ ἄλλως ὡς ἄνευ ὅρων συγχωρήσεως ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ. Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς καὶ πάντες οἱ ὁπαδοὶ αὐτοῦ ἔχουσι μέρος εἰς τὴν ἐξιλέωσιν καὶ διαλλαγὴν αὐτὴν, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ὅτι πάντες οὗτοι ἐδίδαξαν καὶ προέτρεψαν τὴν ἀνθρωπότητα νὰ ἐπιστρέψῃ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας εἰς τὴν δικαιοσύνην, καὶ ὑπὸ οὐδεμίαν ἔννοιαν προσφορᾶς ὑπὲρ τῆς ἁμαρτίας, ἢ ἀντιλήπτου δι' αὐτὴν.

(3) Ἡ δοξασία τὴν ὁποίαν ἡμεῖς ἀποδεχόμεθα ὡς τὴν μόνην Γραφικὴν τοιαύτην, ἀλλ' ἣτις ἔχει παροραθῇ ἐν γένει παρὰ τῶν θεολογούντων, περιλαμβάνει καὶ συνδυάζει ἀμφοτέρως τὰς προεκτεθείσας δοξασίας. Ἡ περὶ ἐξιλεώσεως διδασκαλία τῶν Γραφῶν, ὡς θέλομεν προσπαθῆσαι νὰ καταδείξωμεν, διδάσκει σαφῶς:—

(α) Ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐδημιουργήθη τέλειος, κατ' εἰκόνα Θεοῦ, ἀλλ' ἐξέπεσεν ἀπὸ τῆς τοιαύτης αὐτοῦ θέσεως, ἔνεκεν ἔκουσίας αὐτοῦ παρακοῆς, καὶ ὑπήχθη ὑπὸ καταδίκην ὁργῆς, — ὑπὸ «τὴν ἄράν» ἢ κατάραν καὶ οὕτω τὸ γένος σύμπαν ἐγέννησε τέκνα ὁργῆς — Ἐφεσ. β'. 3.

(β) Καίτοι ὁ Θεὸς δικαίως ἐξετέλεσε τὴν κατὰ τοῦ παρηκόου πλάσματός του ἀπόφασιν τοῦ Νόμου Αὐτοῦ, τὸν θάνατον, καὶ ταύτην ἄνευ ἐλέους, ἐπὶ τέσσαρας χιλιάδας καὶ πλέον

ἔτη ἤδη, οὐχ ἦτιον ὁμως, συγκεκερασμένον μετὰ τῆς δικαιοσύνης ταύτης καὶ τῆς πρὸς τὰς ἀρχὰς τῆς δικαιοσύνης πιστότητος, ὑπῆρχε τὸ πνεῦμα τῆς ἀγάπης καὶ εὐσπλαγγνίας, τὸ ὁποῖον ἐσκόπει καὶ ἐσχεδίαζε τελικὴν τινα διευθέτησιν τοῦ ζητήματος δι' ἀντικαταστάτου, ἧ σχεδίων σωτηρίας, δυνάμει τῆς ὁποίας ὁ Θεὸς νὰ εἶναι δίκαιος, καὶ ἐφαρμόζη τοὺς δικαίους αὐτοῦ νόμους κατὰ τῶν ἁμαρτωλῶν, καὶ ἐν ταύτῃ νὰ δικαιώσῃ πάντας τοὺς πιστεύοντας εἰς τὸν Ἰησοῦν (Ρωμ. γ' . 26) Διὰ τοῦ τοιούτου σχεδίου πάντες οἱ ὑπὸ καταδίκην διατελοῦντες θὰ δύνωνται νὰ ἀπαλλαγῶσι τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως, ἄνευ οἰασομένης παραβιάσεως τῆς Δικαιοσύνης, καὶ διὰ τοιαύτης ἐξασκήσεως τῆς θείας Ἀγαπῆς, Σοφίας καὶ Δυνάμεως, ἥτις ἠθέλην ἀποβῆ εἰς τιμὴν καὶ δόξαν τοῦ Παντοδυνάμου Θεοῦ, καὶ ἀποδειχθῇ εὐλογία πρὸς πάντα τὰ πλάσματά του, ἀνθρώπινά τε καὶ ἀγγελικά, ἀποκαλύπτουσα εἰς πάντας ἀσυγκρίτως τελειότερον, παρ' ὅ,τι ἔχει ποτὲ πρότερον φανερωθῇ, τὴν πολυποικίλον σοφίαν καὶ χάριν τοῦ Θεοῦ. — Ἐφεσ. γ . 10.

(γ) Ἐν τῇ ἐφαρμογῇ λοιπὸν τοῦ προγράμματος τούτου, τῆς ἱκανοποιήσεως τοῦ θείου νόμου διὰ τὴν παρὰ τοῦ προπάτορος Ἀδὰμ παράβασίν του, ἦν ὅτι ὁ ἀγαπητὸς ἡμῶν Αὐτρωτὴς ἀπέθανεν, « ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων, τὸ μαρτύριον εἰς ὠρισμένους καιροὺς » — Α. Τιμόθ. β . 6.

(δ) Ἡ ὑπὲρ ἁμαρτιῶν ὁμως θυσία δὲν συμπληροῖ τὸ ἔργον τῆς Ἐξιλεώσεως καὶ διαλλαγῆς, ἐξαιρέσει μόνον καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἱκανοποίησιν τῆς ἀξιώσεως τῆς Δικαιοσύνης. Διότι, δυνάμει τοῦ εἰς τὴν δικαιοσύνην πληρωθέντος ἀντιλήπτου, ἐγένετο μεταβίβασις τοῦ λογαριασμοῦ τοῦ ἀνθρώπου εἰς ἄλλον· ἡ περίπτωσις αὐτοῦ, ἡ ὑποχρέωσίς του, κ.λ.π., μετεβιβάσθησαν καθ' ὁλοκληρίαν εἰς λογαριασμὸν τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ; ὅστις ἐπλήρωσεν εἰς τὴν Δικαιοσύνην τὴν πλήρη ἱκανοποίησιν τῶν ἀξιώσεων αὐτῆς κατὰ τοῦ Ἀδὰμ καὶ τοῦ γένους Αὐτοῦ. Τοιοῦτοτρόπως ὁ Ἰησοῦς, λόγῳ τῆς τοιαύτης « ἐξαγορᾶς » διὰ τοῦ πολυτίμου Αὐτοῦ αἵματος, διατελεῖ ἤδη κατὰ συνέπειαν ὁ ἰδιοκτήτης, ὁ ἐξουσιαστής, ὁ « Κύριος πάντων » — Ρωμ. ιδ . 9.

(ε) *Εἰς τῶν σκοπῶν τῆς τοιαύτης διευθειήσεως ὑπὲρ τοῦ Ἀδὰμ καὶ τοῦ γένους αὐτοῦ ἦν ἡ ἀκύρωσις τῆς κατ' αὐτῶν θανατικῆς ἀποφάσεως, ἡ ὁποία, ἐφ' ὅσον παρέμεινεν ὡς τοιαύτη, παρεκώλυε τὴν Ἀγάπην ἀπὸ πάσης αὐτῆς προσπαθείας πρὸς ἐκ νέου ἀποκατάστασιν τοῦ καταδεδικασμένου, τοῦ ὁποίου τὰ προνόμια διὰ μέλλουσαν ζωὴν, ὑπὸ οἵασδήποτε περιστάσεις, εἶχον καθ' ὁλοκληρίαν καταργηθῇ—ἡ καταστραφῇ.*

(σι) *Ἐτερός τις σκοπὸς τῆς ὡς εἴρηται διευθειήσεως ἦν ἡ ταξιθέτησις τοῦ πεπιωκότιος γένους πέραν πάσης προσπελάσεως τῆς θείας Δικαιοσύνης, καὶ ὑπὸ τὴν εἰδικὴν ἐποπτείαν τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, Ὅστις, ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ σχεδίου τοῦ Πατρὸς, σκοπεῖ οὐχὶ μόνον τὴν ἱκανοποίησιν τῶν ἀπαιτήσεων τῆς δικαιοσύνης, ἀλλ' ἐξίσου ἀναλαμβάνει τὴν διδασκαλίαν, διδρῶσιν καὶ ἀποκατάστασιν τόσων ἐκ τοῦ πεπιωκότιος γένους, ὅσοι ἠθέλον ἐκδηλώσει τὴν ἐπιθυμίαν αὐτῶν πρὸς ἐναρμόνιον συνοικειώσιν των μετὰ τῆς Δικαιοσύνης. Τοὺς τοιούτους θέλει τελικῶς παραδώσει εἰς τὴν Δικαιοσύνην τοῦ θείου νόμου, ἀλλὰ τόσον τετελειωμένους αὐτοὺς τότε, ὥστε νὰ δύνωνται νὰ ἀντέχωσι καὶ ἀνταποκρίνωνται εἰς τὰς τελείας αὐτοῦ ἀπαιτήσεις.*

(ζ) *Καίτοι ἀρχικῶς ἡ μόνη διαχωρίζουσα μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου ἐπίδρασις ἦν ἡ θεία καταδίκη, ἥδη, μετὰ ἑξ χιλιάδων ἐτῶν πτώσιν, διαφθορὰν καὶ ἀπυξένωσιν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ διὰ τῶν πονηρῶν ἔργων, —καὶ συνεπεῖα ἀγνοίας, προλείψεων καὶ δεισιδαιμονιῶν, καὶ τῶν πανουργιῶν καὶ τεχνασμάτων τοῦ ἐχθροῦ, καὶ ἰδίως διότι ὁ θεῖος χαρακτήρ καὶ τὸ θεῖον σχέδιον παρεμορφώθησαν καὶ παρεξηγήθησαν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, εὐρίσκομεν διὰ τὴν ἀγγελίαν τῆς χάριτος καὶ συγχωρήσεως δὲν ἀξιοῦται προσοχῆς. Καίτοι δὲ ὁ Θεὸς φανερῶς διακηρύττει, ἀφ' ἧς ἡμέρας τὸ ἀντίλυτρον ἐγένετο ἀποδεκτόν, διὰ εἶναι ἥδη ἔτοιμος νὰ δεχθῇ ἁμαρτωλοὺς ἐπιστρέφοντας εἰς ἁρμονίαν πρὸς αὐτὸν καὶ εἰς αἰωνίαν ζωὴν, δυνάμει τῆς ἀξιομισθίας τῆς θυσίας τοῦ Χριστοῦ, ἡ πλειονότης, οὐχ ἥτιον, τῆς ἀνθρωπότητος, δείκνυνται ἀπρόθυμοι νὰ πιστεύσωσι τὰς ἀγαθὰς ἀγγελίας, καὶ συνεπῶς ἀπρόθυμοι νὰ ἀποδεχθῶσι*

τοὺς ὄρους τῶν ἀγαθῶν αὐτῶν ἀγγελιῶν. Τινὲς δὲ ἔχουσι ἐπὶ τοσοῦτον ἐπισκοπισθῆ διὰ τῶν σοφιστικῶν τοῦ Σατανᾶ, διὰ τῶν ὁποίων ἀπεπλάνησε πάντα τὰ ἔθνη (Ἀποκλ. κ'. 3.), ὥστε νὰ μὴ πιστεύωσιν ὅτι ὑπάρχει Θεός· ἄλλοι δὲ πιστεύουσιν εἰς αὐτὸν ὡς μέγαν τινὰ καὶ πανισχυρον ἐχθρόν, ἄνευ ἀγάπης ἢ συμπαθείας, ἔτοιμον καὶ ἀνυπόμονον νὰ βασανίσῃ αὐτοὺς καθ' ὅλην τὴν αἰωνιότητα καὶ ἄλλοι πάλιν διατελοῦσι συγκεχυμένοι ὑπὸ τῆς Βαβυλωνίας τῶν διαμαχομένων διδασκαλιῶν τὰς ὁποίας ἐδιδάχθησαν, ὅσον ἀφορᾷ τὸν θεῖον χαρακτῆρα, καὶ δὲν γνωρίζουσι τί νὰ πιστεύωσι καὶ, ἐπιζητοῦντες νὰ προσέλθωσιν εἰς τὸν Θεόν, παρεμποδίζονται ὑπὸ τῶν φόβων τῶν καὶ τῆς ἰδίας αὐτῶν ἀγνοίας. Συνεπῶς, ὡς πραγματικὸν ἀποτέλεσμα τούτου ἔχομεν τὸ ὅτι, ὁ ἀριθμὸς ἐκείνων οἵτινες ἐπωφελήθησαν τῆς εὐκαιρίας τοῦ νὰ προσέλθωσιν εἰς τὸν Θεὸν διὰ Χριστοῦ, εἶνε σχετικῶς ἐλάχιστος, — «μικρόν νι ποίμνιον».

(η) Οὐχ ἥτιον ὅμως, ἢ ὑπὲρ ἁμαρτιῶν θυσία δὲν προσεφέρθη ὑπὲρ τῶν ὀλίγων, ἀλλὰ ὑπὲρ «τῶν πολλῶν» «ὑπὲρ πάντων». Μέρος δὲ τοῦ θείου προγράμματος εἶναι τὸ ὅτι ἐκεῖνος ὅσους ἀπελύτρωσε πάντας διὰ τοῦ πολυτίμου Αὐτοῦ αἵματος, θέλει γνωστοποιήσῃ εἰς τέλος πρὸς πάντας ἀνθρώπους, «εἰς πᾶσαν τὴν κτίσιν», τὰς ἀγαθὰς ἀγγελίας περὶ τῶν ὑπὸ τὴν θείαν χάριν προνομιῶν τῶν, ὅπως ἐπιστρέψωσιν εἰς καταλλαγὴν ἢ συμφιλίωσιν μετὰ τοῦ Πλάστου τῶν.

(θ) Ἀλλὰ μέχρι τοῦδε ἡ Ἐκκλησία καὶ μόνον ἔχει εὐεργειηθῆ διὰ τῆς Καταλλαγῆς, οἱ δὲ λοιποὶ ἐμμέσως καὶ μόνον. Ἀλλ' ἡ διδασκαλία τῶν Γραφῶν εἶναι ὅτι ἡ Ἐκκλησία αὕτη μέλλει ν' ἀποτελέσῃ ἱερατικόν τι Βασίλειον, ἢ «βασίλειον ἱεράτευμα», μὲ Χριστὸν τὸν Βασιλέα — Ἀρχιερέα, καὶ ὅτι, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ αἵωνος τῆς Χιλιετοῦς Βασιλείας, ἡ τάξις αὕτη τῆς Οὐρανίου Βασιλείας, τὸ βασίλειον αὐτὸ ἱεράτευμα, θέλει ἐπιτελέσει καὶ συμπληρώσει πλήρως καὶ τελείως τὸ ἔργον τῆς ἄρσεως τῆς τυφλώσεως ἀπὸ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, τὴν ὁποίαν ὁ Σατανᾶς, ἡ πλάνη καὶ ἡ ἡθικὴ κατάπτωσις ἐπέφερον ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων, καὶ θέλει ἐπαναφέρει εἰς πλήρη διαλλαγὴν μετὰ τοῦ Θεοῦ πάντα θέλον.

τα, ἐξ ὅλων τῶν φυλῶν τῆς γῆς.

(ι) Ἐν πλήρει πρὸς ταῦτα συμφωνία ἔχομεν τὴν διακήρυξιν τοῦ Ἀποστόλου δι' ἡμεῖς, οἱ πιστεύοντες, ἡ Ἐκκλησία, **ἐλάβομεν τὴν Καταλλαγὴν.** Ἡ Καταλλαγὴ ἐγένετο, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸν Θεόν, πρὸ δέκα ἐννέα ὅλων αἰώνων, καὶ ἐγένετο ὑπὲρ πάντων ἀλλὰ μόνον οἱ πιστοὶ ἔλαβον ταύτην ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῆς ἀποδοχῆς τῆς εὐκαιρίας, τὴν ὁποίαν ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἐπρομήθευσεν οὕτως, οἱ δὲ ἐπίλοιποι τῶν ἀνθρώπων διατελοῦσιν ἐν τυφλώσει. «Ὁ Θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου ἐτύφλωσε τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων, εἰς τὸ μὴ αὐγάζειν τὸν φωτισμὸν τοῦ Εὐαγγελίου τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ, ὃς ἔστιν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ» — Β Κορθ δ' 4

(ια) Ἐν ἁρμονίᾳ, ἐπίσης, πρὸς τὰς προεκτεθείσας σκέψεις διατελεῖ ἡ διακήρυξις τῆς Γραφῆς, ὅτι τὸ πρῶτον ἔργον τοῦ Χριστοῦ ἐν σχέσει πρὸς τὴν Χιλιετῇ αὐτοῦ βασιλείαν, θέλει εἶσθαι τὸ νὰ δεσμεύσῃ, ἢ περιορίσῃ τὸν Σατανᾶν, ἵνα μὴ πληνῇσῃ πλέον τὰ ἔθνη κατὰ τὰ χίλια ἔτη (Ἀποκλ. κ' 3), ὡς ἐπίσης καὶ αἱ πολυάριθμοι διακηρύξεις τῶν προφητῶν ἐπὶ τοῦ ἀποτελέσματος, καθ' ὃ, ὅποταν ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐγκαθιδρυθῇ ἐπὶ τῆς γῆς, ἡ γῆ θέλει εἶσθαι πλήρης τῆς γνώσεως τοῦ Κυρίου, καθὼς τὰ ὕδατα σκεπάζουσι τὴν θάλασσαν, καὶ οὐδεὶς θὰ λέγῃ εἰς τὸν πλησίον αὐτοῦ, «Γνώρισον τὸν Κύριον» (Ἠσα. ια' 9)· καὶ πρὸς τούτοις ἡ ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ Κυρίου αἵτησις, «Ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου, γεννηθῇτω τὸ θέλημά σου ἐπὶ τῆς γῆς», — καθ' ὅτι τοῦτο συνεπάγεται ἐκεῖνο τὸ ὅποῖον ὁ Ἀπόστολος ρητῶς διακηρύττει, ὅτι ὁ Θεὸς θέλει πάντας ἀνθρώπους σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν. — Α' Τιμόθ. β' 4.

(ιβ) Ἡ Καταλλαγὴ, ἐν ἀμφοτέραις ταῖς φάσεσιν αὐτῆς — τὴν ἱκανοποίησιν τῆς Δικαιοσύνης καὶ τὴν ἐπαναφορὰν εἰς ἁρμονίαν ἢ συνδιαλλαγὴν μετὰ τοῦ Θεοῦ τόσων ἐκ τῶν πλάσματων Αὐτοῦ, ὅσοι, ὑπὸ πλήρες φῶς καὶ γνῶσιν, θέλουσιν ἐπωφεληθῇ τῶν προνομίων καὶ εὐκαιριῶν τῆς Νέας Διαθήκης* —

(*) Σημ. μεταφραστοῦ: Κρίνομεν ἀπαραίτητον νὰ σημειώσωμεν ὅτι ὁ δρος Νέα Διαθήκη, ὃ ὑπὸ τοῦ συγγραφέως χρησιμοποιοῦ-

θέλει συμπληρωθῇ μετὰ τῆς λήξεως τοῦ Χιλιετοῦς Αἰῶνος, ὁπότε πάντες ὅσοι ἐκουσίως καὶ νοημόνως ἀπορρίψωσι τὴν θείαν εὐνοίαν καὶ χάριν, τὴν διὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῖς προσφερθεῖσαν, θέλουσιν ἐξολοθρευθῇ ἐκ τοῦ λαοῦ» μὲ «ὅλεθρον αἰώνιον ἀπὸ προσώπου τοῦ Κυρίου, καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος Αὐτοῦ», μὲ ὅλεθρον, ἐκ τοῦ ὁποίου δὲν θέλει εἶσθαι ἐλπίς θεραπείας διὰ μελλούσης ἀναστάσεως—Πράξ. γ.

οὔμενος ἐνταῦθα, καὶ ὁπουδήποτε ἀλλαχοῦ τοῦ παρόντος τόμου, ὡς καὶ τῶν προεκδοθέντων τριῶν ἄλλων, δὲν ἀναφέρεται οὐδὲ ἐννοεῖ τὸν τόμον ἢ τὰ περιεχόμενα τοῦ Εὐαγγελίου, τὸ ὁποῖον ἡμεῖς καλοῦμεν καὶ ἐπιγράφομεν «**Καὶνὴ ἡ Νέα Διαθήκη**», ἀλλὰ τὴν **Νέαν Διαθήκην**, τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς θὰ θέσῃ ἐν ἐφαρμογῇ κατὰ τὸν Χιλιετῆ Αἰῶνα τῆς ἐπιγείου τοῦ Χριστοῦ Βασιλείας, καθ' ἣν μέλλει νὰ πολιτευθῇ πρὸς τὸν Ἰσραὴλ καὶ ὅλον τὸν κόσμον, καὶ δι' ἧς μέλλει νὰ εὐλογῇσιν τότε πάσας τὰς φυλὰς τῆς γῆς (Ἰερμ. λα'. 33, 34, Γαλατ. γ'. 8). Τῆς Νέας αὐτῆς διαθήκης Μεσίτης καὶ ἐκτελεστής εἶναι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ «ἡ Ἐκκλησία, ἣτις εἶναι τὸ σῶμα αὐτοῦ», ὁ Μέγας Μεσίτης—Κεφαλὴ τε καὶ οἶμα, διὰ τοῦ αἵματος τοῦ ὁποίου σφραγισθῆσεται καὶ γενήσεται αὕτη ἔγκυρος (Ἑβρ. η'. 6. θ'. 15. ιβ'. 24, Ἐφεο. α'. 22, 23), ἀκριβῶς ὡς ὁ Μωϋσῆς ἦν ὁ τυπικὸς Μεσίτης καὶ ἐκτελεστής τῆς τυπικῆς Διαθήκης τοῦ Νόμου, ἣν ἐσφράγισε καὶ κατέστησεν ἔγκυρον διὰ τοῦ τυπικοῦ αἵματος τῶν μόσχων καὶ τράγων (Ἐξοδ. κδ'. 8 Ἑβρ. θ'. 18, 21) Ὑπὸ τὴν Διαθήκην τοῦ Νόμου, καὶ κληρονόμος τῶν εὐλογιῶν αὐτῆς, ἦν μόνος ὁ Ἰσραὴλ, ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς ἐκτελέσεως τῶν διατάξεων αὐτῆς (Γαλατ. γ'. 10. Λευίτ. ιη' 5. Ρωμ. ι'. 6.), ἀλλ' ἡ ὁποία ἀντιζωῆς εὐρέθη οὐσα πρὸς θάνατον (Ρωμ. ζ'. 10 Ὁ Χριστὸς ὁμως καὶ ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶναι ὑπὸ τὴν ὡς ἀνωτέρω **Νέαν Διαθήκην**, οὐδὲ ὑπὸ τὴν **Διαθήκην τοῦ Νόμου**, δὲν ἀναπτύσσονται ὑπὸ ταύτας, οὐδὲ εἶναι κληρονόμοι ἐκατέρας αὐτῶν, ἀλλὰ εἶναι κληρονόμοι τῆς πρὸς τὸν **Ἀβραάμ** γενομένης ὑπὸ τοῦ Θεοῦ **Διαθήκης**. καὶ τῶν εὐλογιῶν αὐτῆς, ἣτις εἶναι αἶνευ μεσίτου, καὶ ἡγγυημένη δι' ὅρκου αὐτοῦ τοῦ Δημιουργοῦ (Ἑβρ. σι' 13—19, Γεν. κβ' 16—18, ἴδε Γαλάτ. γ' 15—18, 29 δ'. 28). Τὰς τρεῖς δὲ αὐτὰς Διαθήκας ἐκτίθησιν ὁ Ἀπόστολος ὡς ἀλληγορικῶς ἐκπροσωπούμενας ὑπὸ τῆς Σάρρας, τῆς Ἄγαρ καὶ Χεττούρας (Γαλατ. δ'. 22—31 Γένσ. κε 1)· τὰ τέκνα δὲ τῶν τριῶν αὐτῶν συζύγων τοῦ Ἀβραάμ (ἐκπροσωποῦντος ἀλληγορικῶς τὸν Θεόν, —Ρωμ. δ'. 17), ἀντιπροσωπεύουσι τὰς νρεῖς διαφόρους τάξεις, αἵτινες μέλλουσι νὰ εὐλογηθῶσι διὰ τῶν τριῶν αὐτῶν μεγάλων Διαθηκῶν τοῦ Θεοῦ. Ὅτι δὲ ἡ Νέα Διαθήκη δὲν ἐτέθη εἰσέτι ἐν ἐνεργείᾳ, γίνεται κατάδηλον ἐκ τῶν αποτελεσμάτων τὰ ὁποῖα θὰ ἐπιφέρῃ αὕτη, καὶ τὰ ὁποῖα εἰσέτι μακρὰν ἀπέχουσι τῆς πραγματικότητος.—Ὁρα Ἰερμ. λα'. 33, 34, Ἰωήλ. β'. 28.

23. Β.΄ Θεσσαλ α΄. 9

(ιγ) Τότε τὸ μέγα ἔργον τῆς Καταλλαγῆς θέλει συμπληρωθῇ, καὶ πάντα τὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ γῆς θέλουσιν εὐρεθῇ ἐν πλήρει ἁρμονίᾳ πρὸς τὸν Θεόν, αἰνοῦντα καὶ δοξάζοντα Αὐτὸν δι' ὅλην τὴν διὰ τοῦ Χριστοῦ πλουσιοπάροχον αὐτοῦ δωρεὰν καὶ χάριν· καὶ δὲν θέλει εἶσθαι πλέον τότε θάνατος, οὐδὲ στεναγμοὶ πλέον, οὐδὲ πόνοι, διότι τὰ πρῶτα παρῆλθον—ὡς ἀποτέλεσμα τοῦ ἔργου τῆς Καταλλαγῆς, ὅπερ, ἀρξάμενον διὰ τῆς ἐξιλεώσεως καὶ ἐξευμενίσεως τῆς Δικαιοσύνης διὰ τῆς θυσίας τοῦ Λυτρωτοῦ ἡμῶν, συνετελέσθη διὰ τῆς πλήρους συνδιαλλαγῆς πάντων τῶν εὐρεθέντων ἀξίων τῆς αἰωνίου ζωῆς.

Καθ' οἷανδῆποτε δ' ἔποψιν καὶ ἂν ἐξετασθῇ ὁ ὅρος Καταλλαγῆς, θέον νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἡ χρῆσις τοῦ ὅρου τούτου ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὰς μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου σχέσεις, συνεπάγεται δυσχέρειαν, διαφορὰν τινα, καὶ ἐναντιότητα ὑφισταμένην μεταξὺ τοῦ Πλάστου καὶ τοῦ πλάσματος, — διότι ἄλλως οὔτοι ἤθελον διατελεῖ ἐν ἐνότητι πνεύματος καὶ διαλλαγῇ, καὶ οὐδεμία ἀνάγκη ἔργου συνδιαλλαγῆς θὰ παρίστατο, ἀπὸ οἷανδῆποτε ἀπόψεως. Ἐπὶ τοῦ σημείου δὲ τούτου κατ' ἐξοχὴν διακρίνομεν τὴν θανάσιμον διαπάλην καὶ ἀγῶνα, ὅστις ὑφίσταται μεταξὺ τῆς Γραφῆς καὶ τῆς νεωτέρας θεωρίας καὶ διδασκαλίας τῆς Ἐξελίξεως, ἥτις, κατὰ τὰ παρελθόντα κυρίως τριάκοντα ἔτη, ἐσηκολούθησεν εἰσχωροῦσα εἰς τὴν πίστιν τῶν Χριστιανῶν πάσης Ἐκκλησιαστικῆς ἀποχρώσεως, καὶ ἐπιδεικνύει ἑαυτὴν μᾶλλον ἐμπεριστατωμένως εἰς τὰς Θεολογικὰς σχολὰς καὶ τοὺς κυριωτέρους ἄμβωνας τοῦ Χριστιανικοῦ λεγομένου Κόσμου.

Ἡ θεωρία αὕτη τῆς Ἐξελίξεως δὲν ἀποδέχεται τὴν πτώσιν τοῦ ἀνθρώπου· ἀρνεῖται δὲ ὁ ἄνθρωπος ὑπῆρχε ποτε κατ' εἰκόνα Θεοῦ καὶ ὁμοίωσιν ἀρνεῖται δὲ ὑπῆρχε ποτε ὁ ἄνθρωπος εἰς κατὰστασιν κατάλληλον νὰ τεθῇ ὑπὸ δοκιμασίαν πρὸ τοῦ βήματος ἀκριβοδικαιοσύνης Δικμοσύνης· ἀποκρούει τὸ ὅτι ἡμάρτησέ ποτε οὗτος ὑποκείμενος εἰς τὴν τοιαύτην δοκιμασίαν, καὶ ὅτι κατεδικάσθη ποτὲ εἰς θάνατον. Ἀξιοὶ δὲ ὅτι ὁ θάνατος, μακρὰν τοῦ νὰ

εἶναι ποινή, εἶνα ἔν ἐπὶ πλέον βῆμα ἐν τῇ λειτουργίᾳ τῆς Ἐξελίξεως· καὶ πρεσβεύει ὅτι ὁ ἄνθρωπος, ἀντὶ τὰ ἔχη πέσει ἀπὸ τῆς κατ' εἰκόνα Θεοῦ καὶ ὁμοίωσιν κατὰστιάσεως εἰς τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὸν ἐξευτελισμόν, ἐξηκολούθησε προαγόμενος ἀπὸ κατὰστιάσεως πιθήκου εἰς ἣν διειτέλει, καὶ προβαίνων εἰς ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον κατὰστασιν εἰκόνης καὶ ὁμοιότητος τοῦ Θεοῦ. Τὰ περαιτέρω λογικὰ παρεπόμενα τῆς ἐν λόγῳ θεωρίας δὲν ἠδύναντο πασιφανῶς τὰ εἶναι ἄλλα, εἰμὴ τὸ τὰ ἀρνηῖται ὅτι ἠδύνατό ποτε τὰ ὑπάρχει δικαιοσύνη ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ κατὰδικάσαντος τὸν ἄνθρωπον, διότι οὗτος ἐξελίσσεται ἀπὸ ταπεινοτέρου εἰς ὑψηλότερον ἐπίπεδον, καὶ κατ' ἀκολουθίαν τὰ ἀποκρούη τὸ ὅτι εἶναι δυνατόν ν' ἀποδεχθῇ ἡ Δικαιοσύνη προσφορὰν περὶ ἁμαρτίας, ἐνῶ οὐδεμία ἁμαρτία διεπράχθη ἐκ μέρους τοῦ ἀνθρώπου ἀπαιτοῦσα τὴν τοιαύτην προσφορὰν. Συνεπῆς δὲ πρὸς τὴν τοιαύτην αὐτῆς δοξασίαν, ἡ θεωρία αὕτη ἀξιοῖ ὅτι ὁ Χριστὸς δὲν ἐγένετο προσφορὰ περὶ ἁμαρτίας, οὐδὲ θυσία ὑπὲρ ἁμαρτιῶν, ἐξαιρέσει μόνον, ὥς διατείνονται, ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἔννοιαν καθ' ἣν οἴοσθ' ὅποτε πατριώτης δύναται τὰ γεῖνη θυσία διὰ τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα· ἄλλαις λέξεσιν, ὅτι παρέδωκε τὴν ζωὴν του ἀγωνιζόμενος τὰ ἀνυψώσῃ τὸ ἀνθρώπινον γένος εἰς ἐπὶ μᾶλλον μεγαλειτέρας ἐλευθερίας καὶ προνομίας.

Εὐρίσκομεν, ἐντούτοις, ὅτι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ τελείως καὶ ἀπολύτως ἀποκρούει καὶ ἀναιρεῖ τὴν τοιαύτην θεωρίαν καθ' ὅλας αὐτὰς τὰς ἀξιώσεις, οὕτως ὥστε οὐδεμία συναρμολόγησις ἢ συμβιβασμὸς εἶναι δυνατός μεταξὺ τῆς διδασκαλίας τῶν Γραφῶν καὶ τῆς διδασκαλίας τῆς Ἐξελίξεως — τῆς ψευδωνύμου ταύτης γνώσεως. Διότι καθ' ὅσον τις πιστεύει εἰς τὴν θεωρίαν τῆς Ἐξελίξεως κατὰ τοσοῦτον ἀπιστεῖ εἰς τὴν θεωρίαν τῶν Γραφῶν καὶ ἐντούτοις εὐρίσκομεν μέγαν ἀριθμὸν Χριστιανῶν ματαίως ἀγωνιζομένων καὶ πειρωμένων τὰ συμβιβάσῃ τὰς διαμαχομένας αὐτὰς διδασκαλίας. Καθ' ὅσον δ' οὗτοι διακρατοῦσι καὶ πρεσβεύουσι τὴν θεωρίαν τῆς Ἐξελίξεως, κατὰ τοσοῦτον ἀπομακρύνουσι ἑαυτοὺς ἀπὸ τῆς μόνης βάσεως πρὸς πίστιν, τὴν ὁτοίαν ὁ Θεὸς ἐπρομήθευσεν

ἡμῖν· καὶ κατὰ τοσοῦτον προδιαθέτουσιν ἑαυτοὺς διὰ περαιτέρω πλάνας, τὰς ὁποίας ὁ ἔχθρὸς θέλει ἀσφαλῶς παρουσιάσει καὶ ἐφελκύσει τὴν προσοχήν των, πλάνας προβαλλομένας τόσον ἐντόνως ἀπὸ ἀπόψεως κοσμικῆς σοφίας, αἵτινες θὰ ἠδύναντο, νὰ πλανήσωσιν, εἰ δυνατόν, καὶ αὐτοὺς τοὺς ἐκλεκτούς. Ἀλλ' οἱ ἐκλεκτοὶ κέκτηνται «τὴν πίστιν τὴν ἅπαξ παραδοθεῖσαν εἰς τοὺς ἁγίους»· οἱ ἐκλεκτοὶ δὲν δύνανται ἢ νὰ ἐμμένωσι πιστοὶ εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς Καταλλαγῆς, ὥς αὕτη ἐκτίθεται ἐν ταῖς Γραφαῖς οἱ ἐκλεκτοὶ θὰ προφυλαχθῶσιν ἀπὸ πάσης μορφῆς καὶ ἐκφάνσεως τῆς θεωρίας τῆς ἐξελίξεως, διότι οἱ ἐκλεκτοὶ θέλουσιν εἶσθαι διδακτοὶ Θεοῦ, ἰδίως ἐπὶ τοῦ δόγματος τῆς Καταλλαγῆς, ὅπερ κεῖται εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν βάσιν τῆς ἀποκεκαλυμμένης θρησκείας καὶ Χριστιανικῆς πίστεως.

Αἱ Γραφαὶ σαφῶς καὶ ἀπεριφράστως μαρτυροῦσιν ὅτι ὁ Θεὸς ἐδημιούργησε τὸν ἄνθρωπον κατὰ τὴν ἰδίαν Αὐτοῦ εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν — διανοητικὴν τε καὶ ἠθικὴν· ὅτι ὁ ἄνθρωπος, γητὴν αὐτὸς ὑπαρξίς, ἦν ἡ ἠθικὴ καὶ νοητικὴ εἰκὼν ἢ ὁμοίωμα τοῦ Πλάστου του, τῆς πνευματικῆς ὑπάρξεως· αὗται διακηρύττουσι τὴν κατ' ἀρχὰς ἐπικοινωνίαν τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τοῦ Πλάστου του· αὗται διακηρύττουσιν ἐπίσης ὅτι ὁ Δημιουργὸς αὐτοῦ ἐνέκρινε καὶ ἐπεδοκίμασεν Αὐτὸν ὡς ποίημα Αὐτοῦ, καὶ ἐκήρυξεν αὐτὸν ὡς «λίαν καλόν», λίαν εὐπρόσδεκτον, λίαν εὐάρεστον· δεικνύουσιν ὡσαύτως ὅτι ἡ πρότασις περὶ ζωῆς ἢ θανάτου ἐτέθη πρὸ τοῦ τελείου Ἀδάμ, καὶ ὅτι, ὅποτε οὗτος ἐγένετο παραβάτης, ἡ πρᾶξις του ἐκείνη ἦτο περιεσκεμμένη καὶ ἐκουσία τοιαύτη, καθ' ὅσον ρητῶς δηλοῦσιν ὅτι ὁ Ἀδὰμ «δὲν ἠπατήθη». Αἱ Γραφαί, ἀκολούθως διακηρύττουσι τὴν ἀρχὴν τῆς ἐκτελέσεως τῆς θανατικῆς ποινῆς, καὶ ἀναγράφουσι τὴν ἐπὶ αἰῶνας ἐνέργειαν καὶ πρόοδον τῆς θανατικῆς αποφάσεως ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπινου γένους. Προβαίνουσαι δὲ καταδεικνύουσιν τὸ τίνι τρόπῳ ὁ Θεὸς ἀπεκάλυπεν εἰς τὸν πιστὸν Ἀβραὰμ τὴν πρόθεσιν καὶ βουλὴν αὐτοῦ ὅπως, οὐχὶ ἀμέσως, ἀλλὰ βραδύτερον, ἐπιφέρῃ εὐλογίαν ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπινου γένους, τὸ ὁποῖον ἐδήλωσεν ὅτι εἶχε καταρασθῇ διὰ τῆς εἰς θάνατον καταδί-

κης—Γένεσ. α'. 31 β'. 17. γ'. 23. Α. Τιμόθ β'. 14 Γένεσ-
ιβ'. 3 ιη'. 18. γ' 17.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἀρὰ ἥ ποινὴ τῆς ἁμαρτίας ἦν θάνατος, αἱ ἐπαγγελθεῖσαι εὐλογίαι συνεπήγοντο φυσικῶς ζωὴν ἐκ νεκρῶν, ζωὴν μᾶλλον ἄφθονον· ἡ δὲ πρὸς τὸν Ἀβραάμ γενομένη ἐπαγγελία ἡ ὑπόσχεσις, ἦν ὅτι, κατὰ ἀνεξήγητόν τινα τρόπον, ὁ Σωτὴρ, ὅστις ἔμελλε νὰ ἐπιτελέσῃ τὸ ἔργον τοῦτο τῆς εὐλογίας τοῦ κόσμου, ἤθελε προέλθει ἐκ μέσου τῶν ἀπογόνων τοῦ Ἀβραάμ Αἱ αὐταὶ ὑποσχέσεις, μετὰ περισσοτέρας ἢ ὀλιγωτέρας εὐκρινείας, ἐπανελήφθησαν πρὸς τὸν Ἰσαάκ, τὸν Ἰακώβ καὶ πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ὧς προφητὰι ὡσαύτως διεκήρυξαν ὅτι ὁ ἐρχόμενος Μεσσίας ἤθελεν εἶσθαι ἀρνίον πρὸς σφαγὴν, προσφορὰ περὶ ἁμαρτίας, εἰς ὅστις ἤθελε «παραδώσει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ εἰς θάνατον», διὰ τὰς ἡμετέρας ἁμαρτίας, καὶ οὐχὶ διὰ τὰς ἰδίας αὐτοῦ τοιαύτας. Ἀπεικόνισαν δ' οὗτοι ἐπίσης τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ὑπὲρ ἁμαρτιῶν θυσίας Αὐτοῦ, καὶ τὰς δόξας καὶ εὐλογίας αἵτινες ἤθελον ἐπακολουθήσει, περιγράψαντες τίνι τρόπῳ ἡ Βασιλεία αὐτοῦ ἤθελεν ἐπὶ τέλους ὑπερισχύσει, καὶ τίνι τρόπῳ αὐτός, ὡς ὁ ἥλιος τῆς Δικαιοσύνης, θέλει εἰσαγάγει εἰς τὸν κόσμον τὴν νέαν ἡμέραν τῆς μακαριότητος, ζωῆς καὶ χαρᾶς, ἥτις θέλει διασκεδάσει τὸ σκότος καὶ τὸν ζόφον καὶ τὴν λύπην τῆς νυκτὸς τοῦ κλαυθμοῦ, ἥτις ἤδη ἐπικρατεῖ ὡς ἀποτέλεσμα τῆς προπατορικῆς ἁμαρτίας, τῆς πτώσεως καὶ τῶν κληρονομηθεισῶν πονηρῶν τάσεων.—Ἦσα νγ' 10—12. λε'. ξ'. ξα'.

Ὁ Ἀπόστολος Πέτρος, λαλῶν ὑπὸ τὴν ἔμπνευσιν τοῦ ἁγίου πνεύματος, μακρὰν τοῦ νὰ λέγῃ ἡμῖν ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐδημιουργήθη ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου τῶν πιθήκων, καὶ ἀνυψώθη ἀκολουθῶν εἰς τὸν ὅποιον ἤδη εὐρίσκεται βαθμὸν ἀναπτύξεως, καὶ ὅτι τελικῶς θὰ ἀφίχθῃ εἰς τὴν τελειότητα διὰ τῆς αὐτῆς λειτουργίας ἢ μεθόδου τῆς ἐξελίξεως, καταδεικνύει, τὸνναντίον, ὅλως ἀντίθετόν τι μάθημα, λέγων ἡμῖν ὅτι ὁ Χριστὸς ἀπέθανε διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ ὅτι, ὡς συνέπεια τῆς διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ ἐπιτελεσθείσης ἀπολυτρώσεως, θέλουσι τελικῶς ἐπελθεῖ ἐπὶ τῆς ἀνθρωπότητος μεγάλοι καε-